

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАБІНЕТУ ПРЕДМЕТІВ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ

У статті розглядається питання створення та навчально-методичного забезпечення кабінету предметів художньо-естетичного циклу в загальноосвітніх навчальних закладах.

Навчальний процес в сучасних умовах не можна уявити без потужного арсеналу приладів і посібників, без технічних засобів навчання, без розвиненої мережі кабінетів, у тому числі кабінету дисциплін художньо-естетичного циклу, спеціального обладнаного класу для уроків музичного, образотворчого мистецтва, художньої культури, естетики [1].

Учителі мистецьких дисциплін на практиці переконалися в перевагах кабінету, побачили в ньому доброго помічника, що підвищує науковий рівень викладання й одночасно полегшує школярам засвоєння складного програмного матеріалу.

В останні роки проводиться робота із створення кабінетів дисциплін художньо-естетичного циклу. Поштовхом до їх організації стали нові програми з музичного, образотворчого мистецтва, художньої культури, які більш повно відповідають сучасному рівню розвитку науки і культури.

Втілюючи в життя завдання нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, учителі й керівники шкіл, піклуючись про укріплення навчально-матеріальної бази шкіл, повинні докласти максимум зусиль щодо створення кабінетів дисциплін художньо-естетичного циклу у своїй школі, тому що вдосконалення навчально-виховного процесу, активізація методів викладання, ефективне використання сучасних технічних засобів, створення досконалої матеріальної бази наочних посібників можливі тільки в умовах кабінетної системи [2; 4].

Помилково сьогодні вважати кабінет дисциплін художньо-естетичного циклу другорядним або необов'язковим у кабінетній системі школи. Він покликаний разом із кабінетами основ наук з усією силою і переконливістю розкрити учням естетичне, пізнавальне, виховне призначення мистецтва, підняти на сучасний рівень зміст, завдання, культуру уроків музичного, образотворчого мистецтва, художньої культури.

Діяльність кабінету предметів художньо-естетичного циклу як навчального приміщення здійснюється згідно з розробленим відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту», Концепції художньо-естетичного виховання та інших законодавчих актів України Положенням про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів, зареєстрованим у Міністерстві внутрішніх справ України від 30.09.98 № 348/70, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09. 09. 2004 № 1121/9720

* © Казачкова Л. М.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

та затвердженим наказом Міністерством освіти і науки України 20.07.2004 № 601.

Це Положення поширюється й на кабінети предметів художньо-естетичного циклу. Положення визначає основні завдання, порядок створення й організації роботи кабінетів предметів художньо-естетичного циклу, установлює загальні вимоги до їх оснащення та змісту роботи.

Кабінети предметів художньо-естетичного циклу створюються в загальноосвітніх навчальних закладах за наказом керівника. Це навчальне приміщення (клас), яке є навчальним та навчально-методичним осередком пропаганди мистецтва серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Кабінети можуть використовуватися для проведення навчання, перевірки знань та як виставкові зали творчих робіт учителів, художників, учнів. Відповідно до Положення готовність кабінету до нового навчального року перевіряє комісія, створена за наказом відділу (управління) освіти і науки районної (міської) держадміністрації. До цієї комісії входять представники зазначених органів управління освітою, керівник навчального закладу [1].

Основними завданнями кабінету предметів художньо-естетичного циклу в загальноосвітніх навчальних закладах є навчання та художньо-естетичне виховання учнів.

Організація роботи кабінету предметів художньо-естетичного циклу повинна забезпечувати реалізацію змісту художньо-естетичної освіти, а саме, розвитку культурного та духовного рівня учнів.

Напрями використання кабінету предметів художньо-естетичного циклу в навчально-виховному процесі визначаються педагогічними і дидактико-методичними завданнями.

Відповідно до основних завдань, зазначених у п. 2. 1. Цього Положення, кабінет предметів художньо-естетичного циклу здійснює таку роботу:

- навчання учнів із предметів «Мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Художня культура», «Естетика» та інших предметів, які передбачають художньо-естетичне виховання учнів;
- проведення тематичних занять, зустрічей з митцями, лекцій, семінарів, мистецьких тижнів, консультацій для учнів з питань художньо-естетичної освіти;
- здійснення зв'язку з художніми та музичними навчальними закладами, науковими установами та іншими мистецькими організаціями з питань навчання художньо-естетичної освіти;
- підготовку та проведення виставок, конкурсів, фестивалів, концертів тощо.

Приміщення кабінету предметів художньо-естетичного циклу має відповідати вимогам: ДБН В. 2. 2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», затверджених наказом Держкоммістобудування України від 27.06.96 № 11; Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених нака-

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

з о м Держнагляд охорон праці від 09.01.98 №4, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 10.02.98 за № 93/2533; Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України, затверджених спільним наказом Міністерства освіти України та Головного Управління Державної пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України від 30.09.98 № 348/70, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17.12.98 за № 800/3240 (із змінами). Приміщення кабінету повинно мати природне і штучне освітлення відповідно до СНиП II-4-79 «Естественное и искусственное освещение». Під час експлуатації систем електропостачання, електрообладнання в кабінеті треба користуватися вимогами Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 09.01.98 № 4, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10.02.98 за № 93/2533 [1].

Вимоги пожежної безпеки для кабінету предметів художньо-естетичного циклу визначаються Правилами пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України, затвердженими спільним наказом Міністерства освіти України і Головного Управління Державної пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України від 30.09.98 №348/70, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 17.12.98 за № 800/3240 (із змінами).

Кабінети предметів художньо-естетичного циклу забезпечуються опаленням і вентиляцією відповідно до СНиП 2.04.05-91 «Опалення, вентиляція і кондиціонування» з таким розрахунком, щоб у приміщенні підтримувалась температура в межах 17-20°C і відносна вологість повітря 40-60%.

За згодою директора (заступника директора) закладу приміщення кабінетів можуть використовуватись для проведення уроків з інших предметів, виховних заходів, батьківських зборів.

Кабінети предметів художньо-естетичного циклу мають бути оснащені:

- навчальними планами та програмами з питань художньо-естетичної освіти, програмним забезпеченням для персональних комп'ютерів, нормативно-правовими актами з художньо-естетичної освіти, методичною і довідковою літературою, директивними, інструктивними та іншими матеріалами, необхідними для проведення навчання з художньо-естетичної освіти;

- підручниками, навчальними та наочними посібниками і навчальним приладдям (плакати, стенди, схеми таблиці, репродукції картин, макети, моделі, відеофільми тощо);

- технічними засобами навчання (проекційна, аудіо та відеоапаратура, комп'ютерна техніка, електронні музичні інструменти тощо);

- навчальним інвентарем – музичний інструмент (фортепіано, баян, акордеон, дитячі музичні інструменти тощо),

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

мольберти, натурні зразки, драп, демонстраційні прилади та пристрої, схеми тощо;

– станками та дзеркальною стіною для занять хореографією (за потребою) [3].

Для зберігання навчального обладнання та приладдя потрібно мати секційні шафи, які розміщують у приміщенні кабінету, або вздовж однієї з бокових стінок.

Секційні шафи мають бути укомплектовані:

– картотекою аудіовізуальних засобів, відеотекою, педагогічними електронними засобами, мультимедійними засобами, картотекою навчальних комп'ютерних програм;

– бібліотечкою науково-популярної, довідково-інформаційної і методичної літератури, підручниками, збірниками задач, журналами, необхідними в навчально-виховній роботі з предмета;

– картотекою дидактичних матеріалів, інструкціями для виконання лабораторних і практичних робіт, дослідів, спостережень;

– картотекою завдань для здійснення індивідуального підходу до навчання, організації самостійної роботи учнів, проведення контрольних робіт, тематичних атестацій;

– фонохрестоматійний матеріал для сприймання музики.

У кабінетах предметів художньо-естетичного циклу можна розміщувати постійно діючі виставки робіт учнів, учителів та художників.

Робота кабінету предметів художньо-естетичного циклу здійснюється відповідно до навчальних планів і програм з предметів «Мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Художня культура», «Естетика» та інших предметів, які передбачають художньо-естетичне виховання учнів.

Перспективний план оснащення кабінету засобами навчання та шкільним обладнанням складає завідувач кабінету за погодженням з директором закладу, у разі необхідності (закупівля і встановлення нового складного обладнання) – з місцевим органом управління освітою, органами державної санітарно-епідеміологічної служби та пожежної охорони.

Відповідно до Положення про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу, затвердженого наказом МОН України № 45 від 05.02.2001 р. і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України за № 146/5337 19.02.2001 р., і в межах, що належать до компетенції піклувальної ради, робота і матеріально-технічне оснащення навчальних кабінетів контролюються і спрямовуються піклувальною радою загальноосвітнього навчального закладу.

Організація роботи кабінету предметів художньо-естетичного циклу покладається наказом керівника загальноосвітніх навчальних закладів на вчителя мистецьких дисциплін, який має відповідну професійну підготовку і в установленому порядку пройшов курсове навчання та атестацію з предмета [3].

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Особа, відповідальна за організацію роботи кабінету предметів художньо-естетичного циклу:

- розробляє план роботи кабінету предметів художньо-естетичного циклу на поточний навчальний рік;
- сприяє забезпеченню високої ефективності навчально-методичної діяльності кабінету, упровадженню та ефективному використанню в його роботі навчально-наочних і методичних посібників, довідково-інформаційних матеріалів, сучасних технічних засобів навчання та контролю знань тощо;
- готує пропозиції щодо вдосконалення форм і методів роботи та оснащення кабінету;
- забезпечує справний стан обладнання кабінету;
- сприяє створенню та оснащенню куточків (стендів) з художньо-естетичної освіти, виставок в навчальних кабінетах, інших приміщеннях навчального закладу та забезпеченню їх засобами друкованих, навчально-наочних демонстраційних матеріалів, власних та учнівських творчих робіт;
- забезпечує дотримання в кабінеті правил електричної та пожежної безпеки, чистоти, порядку тощо;
- систематично веде інвентарну книгу із занесенням до неї відповідних змін про нові надходження, витрати та списання матеріальних цінностей.

На вхідних дверях кабінету повинен бути відповідний напис на таблиці з назвою кабінету: «Кабінет музичного мистецтва», «Кабінет естетики», «Кабінет образотворчого мистецтва», «Кабінет художньої культури» або

загальна назва «Кабінет дисциплін художньо-естетичного циклу». Крім того, на вхідних дверях класної кімнати може бути цифрове позначення на літера класу, за якою закріплений даний клас школи, наприклад, «5-А клас».

Для оформлення кабінетів передбачено створення навчально-методичних експозицій змінного та постійного характеру.

До постійних експозицій кабінету належать:

- інструкція з безпеки праці та пожежної безпеки, правила роботи в кабінеті;
- портрети видатних художників, композиторів тощо;
- таблиці побудови зображення на площині;
- таблиці повітряної та лінійної перспективи тощо;
- твори видатних митців України;
- кращі зразки творів мистецтва світового значення;
- скульптурні композиції;
- творчі роботи учнів.

До експозицій змінного характеру належать:

- виставка кращих робіт учнів;
- матеріали до теми наступних уроків, орієнтовні завдання тематичного оцінювання, державної атестації;
- додаткова інформація відповідно до навчальної програми, зокрема про життєвий і творчий шлях художників, композиторів, висвітлення поточних подій розвитку мистецтва

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

в нашій країні та за її межами;

- матеріали краєзнавчого характеру;
- результати експериментальної та дослідницької роботи учнів;
- результати учнівських олімпіад, конкурсів, турнірів тощо.

Матеріали експозицій оновлюються при переході до вивчення нової теми.

Для розташування експозицій використовуються змінні пластинчасті, перфоровані або решітчасті стенди, що розміщують на стінах [1].

Добре обладнаний кабінет дисциплін художньо-естетичного циклу народжує реальні умови для цілеспрямованої діяльності не тільки учнів, але й учителів школи щодо ознайомлення з новою програмою, методичною літературою з питань естетичного виховання, підготовки бесід, класних годин, вечорів [4].

Література:

1. Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу: Довідково-методичне видання / Упоряд. М. С. Демчишин, О. В. Гайдамака. – Харків: Торсінг Плюс, 2006. – 768 с.
2. Корсак К. До пошуків нової парадигми освіти // Директор школи. – 2000. – № 29-32. – С. 95.
3. Масол Л. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Педагогічна газета. – 2001. – № 12. – С. 6 – 7.
4. Пастушенко Н., Пастушенко Р. Українська загальноосвітня школа: на шляху до нової моделі освіти // Директор школи. – 2000. – №20. – С. 8.

Кісельова Н. В.*

ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З РАННІМ ДИТЯЧИМ АУТИЗМОМ

У статті розкривається поняття «ранній дитячий аутизм», історія його виникнення. На основі теоретичного аналізу визначені особливості корекційно-педагогічної роботи з дітьми з РДА, основні етапи роботи та умови ефективної їх реалізації.

До старшого дошкільного віку в дитини складаються основні особистісні характеристики. Потреби, інтереси й мотиви обумовлюють поведінку, цілеспрямовану діяльність і вчинки дитини. Успіх у досягненні бажаних для неї цілей, задоволення чи незадоволення особистісних потреб визначають зміст і особливості емоційної й вольової сторони її діяльності. Емоції, особливо позитивні, визначають ефективність психічного розвитку, навчання й виховання підростаючого покоління, а вольове зусилля впливає на становлення будь-якої її діяльності.

---

* © Кісельова Н. В.